

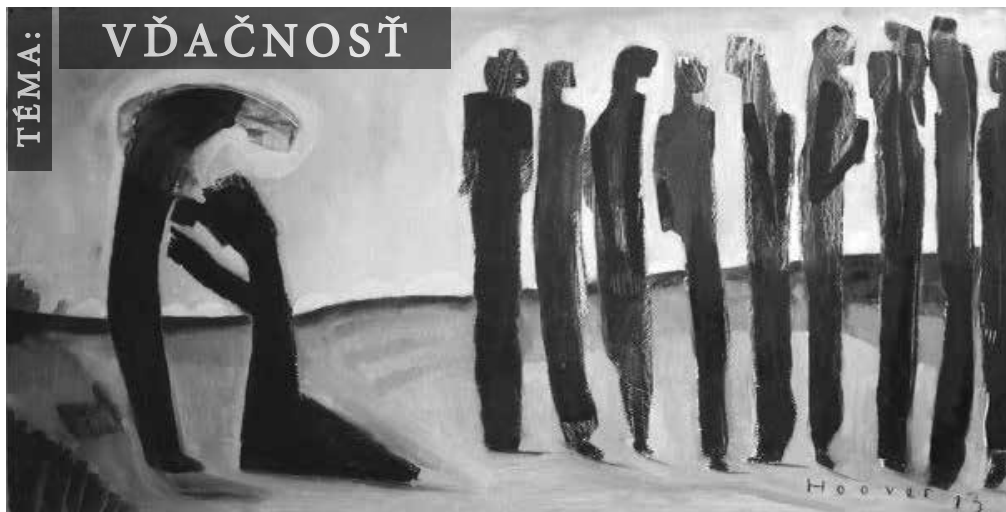
PRAMEN

ČASOPIS PRE DUCHOVNÚ FORMÁCIU

December 2019, ročník 19

TÉMA:

VĎAČNOSŤ

V nemocnici medzi množstvom pacientov sedí aj jedna mladá žena. Je roztrpčená a s hnevom hovorí: „Už som tu tretí raz. Čo som komu urobila, že ma Pán Boh takto trestá!“ a náročky nasmeruje svoj pohľad ku kňazovi, ktorý tiež čaká na ošetrovateľku. „Máte pravdu,“ pridá sa k nej zdatný päťdesiatnik.

Kňaz sa tej ženy opýta: „Ako dlho ste tu ležali?“ Ona odpovie: „Najskôr týždeň a následne potom tri týždne.“ „A koľko máte rokov?“ pýta sa ďalej kňaz. „Dvadsaťšesť.“

Kňaz vytiahne mobil a niečo počíta. „Pozrite – dvadsaťšesť rokov života – to je 9490 dní. A z tých 9490 dní ste boli v nemocnici 28 dní. Nie je to skôr dôvod ku vďačnosti – poďakovať za tie tisíce dní prežitých v zdraví? A vy, pane?“ otočí sa k päťdesiatnikovi. „Koľko tisíc dní ste vy už dostali ako dar? A ja, sedemdesiatnik, koľko som ich dostal ja? Myslím, že všetci máme viac dôvodov ďakovať ako sa sťažovať. Náš život tak bude pokojnejší a aj stonanie takto ľahšie unesieme.“

Niečo podobné vidíme aj v evanjeliomom príbehu o uzdravení desiatich malomocných, z ktorých iba jediný sa vrátil, aby vzdal Bohu chválu. Ostatní deväti brali svoje uzdravenie ako niečo, na čo majú nárok. Také bolo povedomie v židovskom národe - patríme k vyvolenému národu, prináleží nám dedičstvo našich otcov. A ak sme uzdravení, je to prejav Božieho požehnania – a to je v poriadku, lebo tak to má byť.

Títo Židia to ale mali pomýlené. Brali Boha akoby svojho služobníka. Iba jeden z nich – a je to Samaritán ako predobraz budúcej Cirkvi, ktorá bude pozostávať

predovšetkým z pohanov – videl veci správne. A preto bol obohatený, pretože nečakal od Boha iba „obslúženie“.

Aj my dnes máme častokrát voči Bohu podobný postoj ako tí malomocní Židia z evanjelia. Zaujímame voči nemu a životu „požadovačný“ postoj v „mene svojho človečenstva“. Požiadavky na zdravie, na život, na požehnanie či úspech označujeme za naše právo. Aj našim vypočutým modlitbám neraz chýba následné poďakovanie.

Človeka až zamrazí, keď si uvedomí, ako málo hovorí Bohu vďaka. A niekto iný si možno povie, že ani nie je za čo ďakovať. Takéto presvedčenie je však znakom toho, že tento človek veci vo svojom živote považuje za samozrejmosť.

Nasledujúce adventné „cvičenie“ alebo „pút“ nám pomôže uvedomiť si, že je za čo ďakovať. A že to platí pre každého. Budeme hľadať od momentu svojho narodenia až do súčasnosti také okamihy, v ktorých sa nás Boh dotkol. Budeme sa dotýkať štyroch oblastí nášho života: ľudí, dôležitých dní nášho života, zvláštnych momentov milosti a každodenných radostí.

ĽUDIA

Istý kňaz porozprával svoju skúsenosť z obdobia, kedy si ako seminarista vybral pastoračnú prax vo väzení. Boli tam 16-18-roční mladíci. Rozprával sa s nimi o príčinách, ktoré ich dostali do väzenia a skonštatoval: „Uvedomil som si, že na tom, že som neskončil ako oni, nemám nijakú zásluhu. Bolo to pravdepodobne iba preto, lebo som sa narodil a bol som vychovávaný v inom prostredí ako títo mladí väzni. Keby som bol formovaný v ich prostredí, akým by som bol dnes? Bol by som ja iný?“

Aj my sme našim blízkym, ktorí nás formovali od detstva, vďační za mnoho, i keď to, čo pre nás urobili a robia, často berieme ako samozrejmosť. Musíme ich niekedy stratiť, aby sme si viac začali vážiť ich obetavosť a lásku. Básnicky veľmi pekne starostlivosť matky vyjadril Viktor Dyk:

*„Čo máme, máme, kto to jasne cíti,
Že príde deň, keď nebudem to mať.
Tak mnoho ciest je, tolko volá hlasov.
Pre matku dieťa nemá času dost.
Čo činí matka, je tak samozrejme
Povinnosť vďaky nestíhame prejaviť.
Vždy povieme si: poďakujem zajtra.
A zrazu v chvíli mrazivej a biednej
Zavrú sa oči matky, čo vždy tak bdela.
Dlh by sme chceli splatiť, ale nieto veriteľa.“*

DÔLEŽITÉ DNI NÁŠHO ŽIVOTA

Ukončenie štúdia, svadba, narodenie detí, kňazská vysviacka, reholné sľuby atď. Toto sú pre mnohých z nás dni, kedy si viac uvedomujeme, že Boh si nás vybral a že nás vedie a zahŕňa svojou dobrotou.

ZVLÁŠTNE MOMENTY MILOSTI

Jeden starší muž spomenul zážitok zo svojho detstva, ktorý ho presvedčil o tom, že Boh sa o neho stará. Práve skončila vojna a všade okolo v jeho obci (v Nemecku) bolo ešte stále množstvo munície. Jedného dňa našiel ručný granát. Nevedel, čo to je a tak, hnaný zvedavosťou, dal sa do hľadania nejakého nástroja, ktorý by mu pomohol to rozriešiť. No nie a nie nič nájsť.

Jeho mama, ktorá sa inak málo zaujímalá o to, ako si jej a ostatné dedinské deti krátia chvíle, sa zrazu začala zaujímať o to, na čo tak naliehavo potreboval jej syn kladivo. Keď prišla na miesto, kde ho čakali aj jeho malí priatelia, s hrôzou zistila, čo sa mohlo stať, keby to kladivo našiel a použil.

Každý z nás má zážitky silných momentov milostí, kedy pocítujeme Božiu prítomnosť takmer hmatateľne. Mohla to byť záchrana pred nejakým veľkým nebezpečenstvom alebo momenty výnimočného prežívania Božej lásky. Otázkou je, ako sa na ne dokážeme s odstupom rokov pozerat.

KAŽDODENNÉ RADOSTI

Spisovateľ Bernanos hovorí: „*V našom živote nejestvuje nijaká vec, čo ako by bola malá a nepatrná, za ktorou by sme nemohli odhaliť Božiu prozreteľnosť s nami.*“ Môžeme si spomenúť na radosti nášho života, ktoré sú jeho prirodzenou súčasťou a ani si neuvedomujeme, akým sú pre nás darom. O tom je aj nasledujúci príbeh z pera amerického spisovateľa, pastora Roberta Fulghuma:

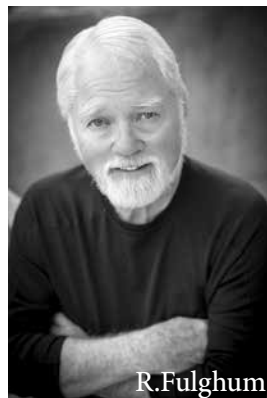
Mám doma lepenkovú škatuľu. Je na nej názov *Poklady*. Obsahuje také tie drobné osobné poklady, ktoré prežili mnohé záchvaty typu „všetko upratať a vyhodiť“, ktoré z času na čas dostávam. Jedným z pokladov v škatuli je papierové desiatové vrecúško. A aj keď je vrch zalepený izolepou a ešte zaistený niekoľkými spinkami, na jednej strane je diera a cez tú dieru vidno obsah vrecúška.

Toto desiatové vrecko opatrujem už štrnásť rokov. Ono vlastne patrí mojej dcére Molly. Skoro na to, ako začala chodiť do školy, sa s nadšením podieľala na rannom baleňom obedov pre seba, bratov a pre mňa. Do vrecúšok vkladala sendviče, jabĺčka a niekedy aj odkaz alebo malú pozornosť.

Raz ráno, keď som sa chystal do práce, mi Molly dala dve vrecúška. Jedno s obedom ako zvyčajne. A okrem toho ešte jedno. „Na čo dve vrecká?“ opýtal som sa. „V tom druhom je niečo iné,“ odpovedala mi. „A čo je tam?“ „Niečo. Vezmi si to so sebou.“ Nechcel som natahovať čas a tak som strčil obe vrecká do kufríka, dal som Molly pusu a odišiel som.

Keď nadišiel čas obedu, v rýchllosti som otvoril Mollyino vrecko a vysypal obsah. Dve stužky do vlasov, tri kamienky, dinosaur z umelej hmoty, mušlička, dve sušienky v tvare zvieratiek, guľôčka, vypotrebovaný rúž, bábika, dva čokoládové cukríky a trinásť penny. Usmial som sa. Roztomilé.

Vstal som, aby som sa pustil do dôležitých záležitostí, ktoré na mňa v ten deň

R. Fulghum

ešte čakali. Všetko zo stola som zmietol do koša na odpadky – zvyšky od obeda, Mollyne veci. Všetko. Nebolo medzi nimi nič, čo by som ešte mohol potrebovať.

Večer sa Molly vedľa mňa postavila, keď som čítal noviny. „Kde je moje vrecko?“ „Aké vrecko?“ „Predsa to, ktoré som ti dala dnes ráno.“ „Nechal som ho v kancelárii. Prečo sa pýtaš?“ „Ja som doň zabudla dať tento odkaz.“ V ruke držala papierik. „A chcem vrecko naspäť.“ „Prečo?“ „Sú v ňom moje veci, ocko, veci, ktoré mám rada. Ja som si myslela, že sa s nimi budeš chcieť trochu pohrať, ale teraz ich chcem naspäť. Nestratil si vrecko, však nie?“ V jej očiach sa objavili slzičky. „Nie, neboj sa, ja som ho zabudol priviezt“, zaklamal som. „Tak ho prines zajtra, dobre?“ „Áno, prinesiem, neboj sa.“ Keď ma objala okolo krku, rozbalil som papierik, ktorý zabudla dať do vrecka: „Mám ňa rada, ocko!“

Dlho som sa pozeral do očí svojej dcéry. Mala pravdu. Vo vrecku neboli veci len také ledajaké. Molly mi dala svoje poklady. To, čo jej bolo v jej siedmich rokoch drahé. Bola to láska v papierovom vrecúšku. A ja som sa s ňou minul. Keby len minul. Ja som „to“ zahodil do koša, pretože „tam nebolo nič, čo by som potreboval“. Och... Nebolo to po prvý raz, čo som mal pocit, že moje otcovské oprávnenie stráca platnosť.

Cesta naspäť do kancelárie bola dlhá. Ale nič sa nedalo robiť. Obsah koša som vysypal na stôl. Práve som sa v ňom prehraboval, keď okolo prechádzal vrátnik na obchôdzke. „Stratili ste niečo?“ „Áno, hlavu!“ „Malo by to tam byť. Ako to vyzeralo? Ja vám pomôžem hľadať.“

Spočiatku som mu nechcel nič hovoriť, ale väčšieho blázna som zo seba už tak či tak nemohol urobiť, a tak som mu to povedal. Nedal sa do smiechu, len sa usmial. „Ja mám tiež deti.“ A tak sme sa obaja spriaznení blázni hrabali v smetiach, kým sme nenašli hľadané perly. On sa na mňa usmial a ja som sa usmial na neho.

Keď som z dinosaura opláchol horčicu a všetko postriekal osviežovačom vzduchu, aby som prehlušil pach cibule, opatrne som vyhladil pokrkvajúcu guľu z hnedého papiera do celkom funkčného vrecka, „poklady“ som nastrkal dovnútra a celé som to nasmelo priniesol domov ako poraneného mača. Večer som vrecko vrátil Molly – bez otázok, bez vysvetľovania. Vrecko nevyzeralo síce pekne, ale bolo v ňom všetko – a to bolo podstatné. Po večeri som Molly poprosil, aby mi o svojich pokladoch niečo porozprávala, a tak každú jednu vec vybrala z vrecka, položila na stôl a nakoniec veci vyrovnala tak, aby boli v jednom rade.

Bolo to dlhé rozprávanie. Ku každej veci patrilo nejaký príbeh, spomienka alebo to súviselo s nejakým snom a vymyslenými kamarátmi. Čokoládové cukríky boli odo mňa a ona si ich schovala, keď ich bude potrebovať. Nezmohol som sa na nič iné ako na „aha“, ktoré som počas rozprávania niekoľko ráz múdro predniesol. A to „aha“ bolo vlastne veľmi výstižné.

Bol som prekvapený, keď mi Molly dala vrecúško o niekoľko dní znova. To isté

ufúľané pokrkvané vrecko. Vo vnútri rovnaké poklady. Cítil som, že mi je odpustené. Dôvera sa vrátila. Po dobu niekoľkých mesiacov som vrecko občas dostal so sebou. Nikdy mi nebolo jasné, prečo som ho práve v ten ktorý deň dostal alebo nedostal. Trochu som rozmýšľal nad akousi „otcovskou prémieou“ a veľmi som sa snažil, aby som si vrecko na druhý deň ráno zaslúžil.

Časom sa Mollyina pozornosť obrátila k iným veciam. Našla si iné poklady. Stratila o tú hru záujem. Vyrástla. Niečo také. A ja? Mne ostalo v opatere ufúľané vrecko. Jedného rána mi ho dala a už nikdy si ho nevyptala späť. Občas myslím na tie okamihy tohto krásneho života, kedy som sa minul s láskou, ktorá mi bola ponúkaná. Jeden môj kamarát tomu hovorí „*stáť po kolená vo vode a umierať smädom*“.

A tak to ošumelé desiatové vrecko stále mám. Viem, že keby u nás začalo horieť, tá lepenková škatuľa s nápisom *Poklady*, v ktorej má svoje miesto, pôjde so mnou.

Keď si uvedomíme všetky tieto veľké Božie zásahy i malú každodennú lásku, ktorou sme akoby nesení v Božom náručí, vidíme, že máme dôvod k vďačnosti, chvále, zveľobovaniu nášho Pána.

O VĎAČNOSTI ODLAĤENE

Bájka v odľahčenom tóne je tak trochu dôkazom toho, že na cestu vďačnosti sa budeme musieť vydávať stále znova. Lebo takí sme ľudia. Všetko sme od Boha dostali ako dar, a namiesto vďačnosti si stále na niečo nárokuje.

Keď Pán Boh dotváral svet, mohli si ľudia priať, akú by svoju krajinu chceli mať.

Keď prišiel na Slovensko, povedal pra-Slovákovi: „Máš možnosť vysloviť tri priania. Povedz, akú krajinu chceš mať.“

Pra-Slovák dlho premýšľal a potom povedal: „Chcem, aby v mojej krajine boli aj vysoké hory a nádherné zelené lúky.“

A tak Pán Boh dal Slovensku vysoké hory a zelené lúky.

Keď mal vysloviť druhé prianie, pra-Slovák povedal Pánu Bohu: „Vysoké hory a zelené lúky sa mi páčia. Ale sú pusté. Daj, aby na lúkach boli kravy, ktoré budú dávať dobré zdravé mlieko.“

A tak Pán Boh dal pra-Slovákovi stádo statných dojníc.

Pra-Slovák hneď skúsil jednu kravu podojiť, mlieko ochutnal, a zistil, že je výborné. Dal napiť aj Pánu Bohu. Boh vypil pohár mlieka a opýtal sa pra-Slováka na tretie prianie. Ten prehlásil: „Desať korún za pohár mlieka.“

(zdroje: myšlienky prevzaté z homílií Milana Bubáka, Angela Scarana, Aleša Opatrného, Jána Majerníka a Ladislava Simajchla)

„**Podťe sem, podívajte sa, dcéry sionské, na kráľa Šalamúna...!**“ (3,11) Ženích opäť prichádza, tentokrát ako kráľ. Svätý Gregor Nyský sa pýta: „*Naozaj si myslíš, že sa tu hovorí o kráľovi Šalamúnovi, ktorý bol narodený z Betsabe? Nie, toto je nový Šalamún – Kristus, o ktorom Písmo hovorí ako o „kráľovi pokoja a slávy“. Jemu sú brány mesta príliš nízke, aby nimi mohol vojsť v deň svojho príchodu. Preto žalmista volá: „Zdvihnite, brány, svoje hlavice a vyvýšte sa, brány prastaré, lebo má vstúpiť kráľ slávy...“ (Ž 24,7-8)*“

Iba tu, v samom strede Velpiesne, sa milý zjavuje v plnosti svojho majestátu, ako kráľ. Nečudujeme sa, že mnohí exegeti v tomto obraze videli jasavé slávnostné privítanie Ježiša na Kvetnú nedeľu, keď vstupoval na osliatku do ulíc Jeruzalema.

Kráľ vstúpil do mesta a všetci sú zvedaví na jeho slávnostný prejav. Istotne to bude prejav, v ktorom kráľ potvrdí svoju zvrchovanú moc. Ale na prekvapenie všetkých je jeho prejav tak vzdialený od prezentácie moci. Naopak, je to vyznanie lásky svojej milej:

„**Aká si krásna, priateľka moja, aká spanilá!**“ (4,1) A ďalej ospevuje jej krásu.

Toto zvolanie vyhrkne zo ženícha vo Velpiesni celkovo deväť ráz. O jeho speve by sme mohli povedať to, čo neskôr vyjadril jeden pravoslávny teológ o ikonách: „*Na ikonách sa kladie dôraz na oči, miesta najväčšej priezračnosti, ohniská svetla*“ – oči sú na ikonách vždy zväčšené a rozšírené. „**Tvoje oči sú sťa holubice.**“ (4,1) Podobne vo Velpiesni je im venované veľa miesta. Oproti tomu ústa na ikonách nie sú hrubé a aj ženích o nevestiných ústach hovorí iba ako o „**šarlátovej stuhe**“. (4,3) A uši sú na ikonách veľmi malé preto, lebo celá tvár, celá duša má načúvať tichu. “Zaujímavé je, že vo Velpiesni sa o ušiach milej ani nehovorí.

„**Tvoj krk je sťa Dávidova veža.**“ (4,4) Mocná veža Jeruzalema. Cirkevní otcovia videli v Dávidovej veži, ku ktorej je milá prirovnaná, samotnú Pannu Máriu – skutočný krk mystického tela Cirkvi, spájajúci Hlavu (Krista) so všetkými údmi. Podobne jeden z nasledujúcich veršov „**celá si krásna, priateľka moja, a škrvny na tebe niet**“ (4,7) Cirkev tradične prisudzovala Panne Márii.

„**Tvoje prsia sú ako dve srňatá...**“ (4,5) Tu nás ako prvé napadne narážka na nevestinu plodnosť. Svätý Augustín interpretujúc tento verš hovorí o plodnosti učenia Cirkvi: „*Jej prsníkmi sú dve zmluvy Svätého Písma – Starý a Nový Zákon. Saj teda mlieko všetkých tajomstiev!*“

„**Očarila si moje srdce,**“(4,9) zalúbene volá ženích. Iný preklad znie: „*Strácam z teba rozum!*“ Môže niečo také povedať ten, ktorý je Múdrosť sama? K tomu svätá Terézia z Lisieux hovorí: „*Aj Herodes vyčítal Ježišovi jediný zločin, že je blázon! ... A ja si myslím to isté! Iba blázon môže tak milovať!*“

„**Jem svoj med a svoj plást, pijem svoje víno a svoje mlieko,**“ (5,1) hovorí ženích. Či nebola zem daná Izraelu nazvaná krajinou, ktorá oplýva mliekom a medom a je v nej viac vína ako vody?

Nastáva čas svadobnej hostiny, ktorú milá pripravila na počesť svojho ženícha. A ženích na prekvapenie všetkých na plné hrdlo a na všetky svetové strany vyslovene neuveriteľné pozvanie: „**Jedzte a pite priatelia, a opojte sa, najmilší!**“ (5,1) Takéto pozvanie v Písme už zaznelo: „*Všetci smádní, podte k vodám, a ktorí nemáte peňazí, podte, kupujte a jedzte, podte, kupujte bez peňazí, bezplatne víno a mlieko!*“ (Iz 55,1) A ešte zaznie, keď Ježiš vezme do rúk chlieb a víno a povie: „*Vezmite a jedzte z neho všetci!*“

Ženích všetkých a bez obmedzenia pozýva k svadobnému stolu. A tá, ktorú pred chvíľou nazval „**zatvorenou záhradou, zapečatenou studienkou,**“ (4,12) - tou, ktorá je úplne vyhradená pre neho - tá teraz sedí pri spoločnom stole s ním i ostatnými - a delí sa so všetkým a so všetkými ako on. A my tušíme, ako sa tu v dialke načrtáva téma Kristovej Cirkvi, ktorá objíme celé ľudstvo a skrze milosti ženícha sa stane prameňom živých vôd pre všetky národy. „*Blahoslavení, čo sú pozvaní na Baránkovu svadobnú hostinu!*“ (Zjv 19,9)

Môže nás prekvapiť, že v celom speve lásky Velpiesne – a ani tu na svadbe - nepočuť jediný hudobný nástroj. Ani gitaru, flautu, lutnu, ani tamburíny, cimbaly či roh ako je tomu napríklad v Žalmoch. Avšak všetka hudba je tu obsiahnutá v týchto dvoch stretávajúch sa hlasoch jeho a jej. Akoby všetka hudba sveta bola pozvaná zjednotiť sa v tomto krásnom dvojhlasnom koncerte: v hlase Slova, ktoré volá a v hlase človeka, ktorý odpovedá.

ADVENTNÉ ZASTAVENIE

Hovorí sa, že človek by sa mal hanbiť, keď sa mení. Je to úplný nezmysel. Hanba je, keď sa nemení.
(L. N. Tolstoj)

Anton Pavlovič Čechov (1860-1904) v jednej zo svojich poviedok opisuje istého muža, ako vezie svoju chorú manželku do nemocnice. To, že niečo sa s ňou deje, si uvedomil až keď prišiel ako zvyčajne opitý večer domov a podľa starého zvyku jej začal nadávať a hroziť pästou. A zbadal pohľad svojej ženy taký, akým sa na neho nikdy nepozerala. Jej starecké oči vždy mávali výraz krotký, až mučenícky – ako psi, ktorých veľa bijú a málo krmia. Ale v ten deň na neho žena hľadela inak – prísne a nehybne ako svätí na ikonách alebo umierajúci. Pochopil, že je zle.

Ako ju na druhý deň viezol na saniach, rozprával jej celou cestou. V podstate to však bol rozhovor samého so sebou. Oženil sa s ňou pred štyridsiatimi rokmi. Vtedy

bola mladá, pekná, z bohatého domu. Ulakomil sa na jej peniaze. Spolu mali predpoklady pre dobrý život, ale on, leňoch, keď práve nebol v krčme, ležal vyvalený doma na peci a takto premárnil svoj život. Nerušene, v opilom polozabudnutí, bez žiaľu i radosti. A zrazu, keď žena ochorela, pocítil v sebe bolesť a starosť. „Už ťa nebudem biť,“ sľubuje. „A či som ťa ja niekedy bil zo zlosti? Bil som len tak pre nič. Rád som ťa videl. A či ťa stále bolí ten bok?“

Rozpráva svojej starkej a divným mu je, že sa jej na tvári netopí sneh, že jej tvár je akási popolavá, vosková, vážna. Chytí ju za ruku, a tá padne ako kus dreva. Pochopí, že starká zomrela. Muž plače. Ako rýchlo sa všetko deje na tomto svete. Jeden deň je jeho žena chorá a na druhý jej už niet. Nestihol si ešte požiť s ňou, vyrozprávať jej všetko, mať ju rád. A ona už umrela. Žil s ňou štyridsať rokov, a tie prešli ako vo sne. Pri opilstve, bitke a núdzi necítiš život. A ako na potvoru starká zomrela akurát vtedy, keď pocítil, že ju má rád, že nemôže bez nej žiť, že sa proti nej veľmi previnil. „*Odznova keby som mohol žiť,*“ pomyslí si muž.

Obracia sane a vracia sa s mŕtvou ženou domov. Je unavený. Opraty mu vypadnú z rúk. „Veď kobyla dôjde domov sama, pozná cestu.“ Pospať sa mu žiada. A keď kôň zastaví, muž otvorí oči. Je pred akousi chalupou. Mal by vyjsť von a pozrieť, kde to je. Ale nechce sa mu. Spal by. V celom tele má takú lenivosť, že radšej nech zamrzne, ako by sa pohol... A nerušene zaspí.

Prebudí sa vo veľkej izbe. Uvedomí si, že starkej treba pripraviť dôstojný pohreb. Je prekvapený, že vidí pred sebou lekára. Chce vyskočiť z postele, ale pocíti, že ruky a nohy ho neposlúchajú. „Kde mám nohy? Kde mám ruky?“ zhrozí sa. „Omrzli ti! No čo plačeš? Veď si si dosť požil života!“

Neskoro je leňochovi ľutovať. Rýchlo mu jeho život pretiekol pomedzi prsty.

Keď A. P. Čechov napísal túto poviedku, premýšľal, aký jej dá názov. Nakoniec ju nazval veľmi priliehavo. „*Nešťastie*“. Je naozaj nešťastím preflákať svoj život. A ešte väčším nešťastím je, ak človek vo svetlej chvíľke, kedy cíti šancu pre nový začiatok, aj túto svojou darebnosťou premární. V rôznych obdobiach sa príbeh lenivca z poviedky môže prejavovať aj v našich životoch.

Myšlienku nevyhnutnosti vnútornej premeny a neustálej práce na sebe ukrývajú aj mnohé evanjeliové príbehy, ktoré čítame pri liturgii adventu. Majú nás prebudiť z vlačnosti a otupenosti. Adventný čas je zároveň obdobím pristupovania k sviatosti zmierenia. Nejednen z nás máme skúsenosť, že ak k nej prichádzame s vážnosťou a úprimne, môže byť dobrou prípravou na hlbšie prežitie sviatkov Vianoc.

Jednou zo súčastí sviatosti zmierenia je spytovanie svedomia. Nemá byť iba holým vypočítaním hriechov. Ono má byť modlitbou, kedy v pravde stojíme pred Bohom. My sme tento raz pre vás pripravili netradičný „návod“ na spytovanie svedomia podľa vzoru ruského pútnika. Nie každému musí vyhovovať. Človek si musí nájsť svoj spôsob sám. Dôležitým však vždy má byť otvorenosť pred Bohom a ochota nechať sa ovplyvniť aj intuíciou vlastného srdca.

Počas môjho prebývania v Kyjeve som sa rozhodol, že sa vyspovedám. Dopyčul som sa, že asi sedem kilometrov za Kyjevom v Kytajevskej pustovni žije asketickým životom spovedník, ktorý bol múdry a rozvážny. Každý, kto uňho bol, pocítil duchovné dojatie a vracal sa od neho s dobrými radami a ľahkosťou v duši. Keď som to počul, veľmi som sa potešil a vybral som sa k nemu. Poradiac sa s ním, prijímúc jeho rady a pobesedujúc s ním som mu podal môj dlhý zoznam hriechov, aby si ho prečítal. Keď ho prečítal, povedal mi:

„Milovaný môj brat, počúvaj! Po prvé, na spovedi nehovor hriechy, z ktorých si sa už raz spovedal a viac si ich nekonal, pretože z tvojej strany to je prejav nedôvery k moci sviatosti svätej spovede. Tie hriechy ti už boli odpustené. Po druhé, nie je potrebné spomínať iných ľudí, ktorí boli spoluúčastní na tvojom hriechu. Spomínaj iba seba. Po tretie, svätí otcovia zakazujú hovoriť hriechy so všetkými podrobnosťami či okolnosťami. Treba ich priznávať iba všeobecne, aby sme ich detailným rozborom nevzbudzovali pokušenie ani v sebe, ani v spovedníkovi. Po štvrté, veľa si toho napísal, ale to najhlavnejšie si vynechal. Neuvedomil si si, že nemiluješ Boha, že nemiluješ blížnych, že neveríš Božiemu slovu a že si naplnený pýchou a ťižiadostivosťou. V týchto štyroch hriechoch je pojatá celá priepasť zla a celá naša duševná bieda. Oni sú hlavnými koreňmi, z ktorých vyrastajú výbežky našich hriešnych pádov.“

Keď som to počul, začudoval som sa a povedal som:

„Prepáčte, ctihodný otče, ale povedzte, ako je možné nemilovať Boha, nášho Stvoriteľa a Ochrancu! A čomuže máme veriť, ak nie Božiemu slovu, veď v ňom je všetko pravdivé a sväté! A každému blížnemu prajem len to najlepšie – za čo by som ho mal nenávidieť? A čímže sa pýšim? Nemám sa čím a kdeže by som sa ja biedny mohol nasycovať pôžitkárstvom a žiadostivosťou?“

„Je žalostné,“ hovorí spovedník, „že si málo pochopil z toho, čo som ti objasnil. Aby som ťa čo najrýchlejšie poučil, dám ti prečítať súhrn hriechov, podľa ktorého sa spovedám ja sám.“ Spovedník mi podal súhrn a ja som začal čítať:

Pozorne, obrátiac svoj zrak na samého seba a pozorujúc chod môjho vnútorného stavu, som sa naozaj presvedčil o tom, že nemilujem Boha, nemilujem blížnych, neverím Božiemu slovu a som preplnený pýchou a pôžitkárstvom.

Nemilujem Boha. Lebo keby som ho miloval, rád by som o ňom premýšľal. Naopak, oveľa viac a ochotnejšie rozmýšľam o svetskom a myšlienka na Boha pre mňa predstavuje námahu. Ak by som miloval Boha, rozprávanie s ním cez modlitbu by ma nasycovalo, potešovalo a ťahalo k neprestajnému spojeniu s ním. Naopak, nielenže ma modlitba nenasytuje, ale pri nej pociťujem námahu, zápasím s neochotou, ochabujem lenivosťou a som pripravený zaoberať sa hocičím nedôležitým, len aby som ju skrátil alebo sa úplne prestal modliť. Pri bezvýznamných úlohách mi čas letí, ale keď sa zaoberám Bohom, každá hodina mi pripadá ako rok.

Nemilujem blížneho. Ak by som miloval blížneho podľa evanjeliového prikázania - *ako seba samého* (Mt 22,39), jeho nešťastie by zraňovalo aj mňa a jeho šťastie by aj mňa privádzalo do nadšenia. Naopak, zvedavo vypočuté nešťastné zvesti o blížnom ma vôbec nezarmucujú a som k nim ľahostajný. A čo je ešte horšie, niekedy nachádzam v tom akoby potešenie. Česť a šťastie blížneho ma nenadchýňajú, ale vzbudzujú vo mne závisť a opovrhnutie.

Neverím Božiemu slovu. Ak by Sväté Písmo bolo s vierou prijímané do môjho srdca, neprestajne by som ho študoval, tešil sa z neho. Múdrosť v ňom skrytá by ma privádzala do nadšenia a dňom i nocou by som sa nasycoval poučeniami Božieho Zákona ako každodenným pokrmom a zo srdca by som sa snažil žiť podľa jeho pravidiel. Naopak, riedko čítam a počúvam Božie slovo, aj to iba z nutnosti alebo kvôli poznaniu, neskúmajúc pri tom jeho hĺbku. Cítim pri tom suchosť, nezujem a ako obyčajné čítanie ho zanechávam bez akéhokolvek plodu, pričom som ochotne pripravený zameniť ho za iné činnosti, v ktorých nachádzam viac potešenia.

Som preplnený pýchou, hrdosťou a samolúbosťou. Všetky moje konania to potvrdzujú. Vidiac v sebe dobro želim si ho zviditeľniť alebo sa ním chváliť pred inými a vo svojom vnútri sa ním kochám. A hoci navonok preukazujem zdanlivú pokoru, všetko pripisujem svojim vlastným schopnostiam a považujem sa za lepšieho od iných, či v krajnosti nie za horšieho. Ak si u seba všimnem nejaký nedostatok, snažim sa ho ospravedlniť. Hnevám sa na tých, čo si ma nevážia.

Prečítajúc spovedň, ktorú mi spovedník dal, zdesil som sa a pomyslel si: „*Bože môj! Aké hriechy sa vo mne skrývajú a až doteraz som si ich vôbec nevšimol!*“

KRÁTKE PRÍBEHY NA ADVENT

PODĽA SEBA SÚDIM TEBA

Jeden dedinčan sedel na prahu svojho domu a odpočíval. Šiel okolo človek a keď zbadal dedinčana, pomyslel si: „Toto je určite lenivec. Celý deň vysedávať takto pred domom.“

O chvíľu prešiel okolo druhý človek. Ten si pomyslel: „Toto je určite sukničár. Strihne na dievčatá, aby sa im zaliečal.“

A ešte tadiaľ prešiel tretí muž. Ten si povedal: „Tento muž tvrdo pracoval,

zaslúži si odpočinok po náročnom dni.“

O odpočívajúcom mužovi veľa nevieme. Ale o tých troch, ktorí okolo neho prechádzali, vieme povedať viac. Prvý bol lenivec, druhý sukničkář, tretí bol pracovitý človek.

Lebo všetko to, čo povieš, hovorí o tebe. Najmä keď hovoríš o druhých.

SEBEC

V čase, keď Indiáni ešte chodili bosí, žil jeden indiánsky náčelník, ktorý mal veľmi citlivé nohy a necitlivé srdce. Keď chodil po kameňoch a hrboľatom území, spôsobovalo mu to bolesti. Až raz prišiel na jedno riešenie. Rozkázal svojim bojovníkom, aby vystrieliť všetky bizóny v kraji a ich hebkými kožami vystlali celé územie, aby on mohol kráčať po mäkkom.

Lud to veľmi pobúrilo. Rada bojovníkov sa vybrala k starému múdre mu mužovi, a ten náčelníkovi odkázal: „Odrež si z bizónej kože dva kúsky, zabal si nimi nohy, aby si si ich pri chôdzi nezranil.“

ŽI PRÍTOMNÝ OKAMIH

Istého mnícha sa raz pýtali na tajomstvo jeho duchovného života. On odpovedal: „Keď sa pustím do jedenia, jem. Keď sa posadím, sedím. Keď vstanem, stojím. Keď kráčam, idem.“ „To predsa nie je nič zvláštne. Takto to robíme všetci...“ odpovedali mu. Mních oponoval: „Nie, keď si sadáš, už vstávaš. A keď stojíš, už si na ceste.“

Tak aj ty: „Keď pracuješ, pracuj, keď sa modlíš, modli sa!“

VIANOČNÉ OBLÁTKY

Čím som staršia, tým menej mám rada čas, ktorým sa približujú Vianoce. Sneh sa topí, všade je množstvo áut a ponáhľajúcich sa nervózných ľudí, nič sa nestíha. Samotné Vianoce v mojom ponímaní nebývajú zlaté, ba ani strieborné, ale často hnedé a sivé. S pribúdajúcim vekom a skúsenosťou čaro Vianoc čoraz viac opadáva.

S týmito myšlienkami kráčam ulicou do kostola. Aspoň tam na chvíľu spomalím. Občas mi síce myšlienky lietajú kade tade, ale i tak je to pre mňa vzácné zastavenie.

Dnes má byť – ako kňaz v nedeľu oznámil – na konci omše nejaká pobožnosť, kde sa budú svätiť vianočné oblátky. Opatrne ich nesiem v taške, aby sa nepolámali.

Vojdem do kostola. Zacítim starú známú vôňu – je to vôňa kadidla a dreva zmiešaná s jemným pachom stariny. Hoci nie je nejaký zvláštny sviatok, omša má slávnostný nádych. Kňaz nás v kázni vyzýva, aby sme sa pre najkrajšie sviatky roka nevrhali do víru nakupovania a príprav, ale aby sme sa na Vianoce pripravili predovšetkým vo svojom srdci. Áno, v tomto sa ukrýva pravý zmysel Vianoc, zakončuje svoj príhovor veriacim.

Na záver obradov oznámi: „Pred tým, než vám udelím požehnanie, požeh-
nám ešte vaše vianočné oblátky,
ktoré ste si sem priniesli.“ Ľudia
začnú vyťahovať z tašiek balíč-
ky. Miništrant podáva kňazovi
knihu a kňaz sa začne modliť
modlitbu, ktorú zakončí slovami:
„... a ja požehávam tieto oblátky
v mene Otca i Syna i Ducha Svä-
tého.“ Ľud zborovo odpovie:
„Amen.“ Kňaz vezme do ruky
sväteničku, prechádza pomedzi
lavice a vodou kropí prinesené
oblátky. Ľudia sa chystajú vrátiť
oblátky späť do tašiek, no kňaz,

keď sa vráti k oltáru, vyhlási: „Ešte sme neskončili.“ A pokračuje: „Teraz všetci naláme-
me niekoľko zo svojich oblátok a budeme sa deliť.“ A hneď ako názornú ukážku vezme
do rúk dve oblátky pripravené na oltári, jednu pre seba, druhú podá miništrantovi. Oba
ja z nich kúsok odlomia a tieto odlomené kúsky si vymenia medzi sebou.

Ľudia to pochopia. Začnú lámať svoje oblátky a s úsmevom si ich vymieňajú.
Starenka podáva svoj kúsok chlapcovi v džínsoch, muž s unavenou tvárou ponúka úlo-
mok mladej žene a praje jej pekné sviatky. Malé deti v laviciach oblizujú sladké kúsky,
ktoré im dala mama. Aj mňa niekto potľapká po pleci. Je to dievčatko, ktoré sedelo
za mnou. Ponúka mi polovicu svojej oblátky. Usmieva sa a praje mi pekné sviatky. Aj ja
zo svojej odlamujem kúsok a podávam jej ho. Pristihnem sa, že sa pri tom usmievam od
ucha k uchu.

Maličké kúsky vianočných oblátok akoby premenili srdcia ľudí v kostole. A ja,
cestou domov, si uvedomím, že tieto sviatky predsa len nemusia byť šedé a hnedé. Ra-
dosť, ktorá sa mi rozlieva vo vnútri, mi naznačuje, že aj vďaka podobným maličkostiam
môžu byť výnimočné.

(príbeh prevzatý z knihy Kvapky požehnaní, upravené)

POŽEHNANÝ ADVENT!

Prosíme Vás, porozmýšľajte, či aj Vy nemáte vlastné svedectvo, ktoré by
mohlo obohatiť a napomôcť druhým na ceste k Bohu. K tomuto účelu slúži e-mailová adresa:
casopis.pramen@gmail.com. Požadovanú anonymitu rešpektujeme. Archívne čísla časopisu
od r. 2012 sa nachádzajú na stránke www.horcicneznrko.sk
